

Opis Krškega okrajnega glavarstva.

I. L.

(Dalje.)

Cerklje.

Zemljepisni del.

V tej župljanski občini je samo Cerkljanska šola. Ljudí šteje šolska (župljanska) občina 2490. Pod politično občino Cerkljansko pa spada 4439 ljudi. Mladine za šolo ugodne je 120 dečkov, 132 deklic, ter 252 za vsakdanjo in 70 za nedeljsko šolo. Šolo obiskajoče mladine je pa 200. Šola je enorazredna. (Ubogi učitelj!) Mali hribi v tej skozi in skozi na ravnem polji ležeči občini so: Mali in Veliki breg ter Mraševski vrh. Skozi Cerkljansko občino tečete: Krka in Sava. Krka se nad Čatežem v Savo izliva. Pašniki in neobdelana tla so: Cerkljanska gmajna, Češenjska in Hrastovska, potem Gaziška gmajna, malo obrastena z gozdnim drevjem in grmovjem. Njive in vinogradi (Gaziški) niso posebno dobro obdelani, ker ljudem gnoja in živine pomanjkuje. Imena vasí v tej občini so: Boršt, Gazice, Hrastje, Češnjice, V. Mraševo, Krška vas s podružnico sv. Mohora in Fortunata, Račja vas, Zasap, Zasavje, G. Skopice, D. Skopice, Zupeča vas, Cerklje z župljansko cerkvijo sv. Marka.

Zgodovinski del.

Cerkev je bila zidana leta 1689. Za prvega župnika se ne more vedeti, ker so gospodje vikarji iz Krškega hodili v Cerklje božjo službo opravljat, kajti v Valvazorjevih časih so bile še Cerklje podružnica Leskovska. Šola se je zidala leta 1873. Popred je bila šola v drugi hiši skozi 19 let. Prvi učitelj je bil Jože Čerin, zdaj v Toplicah pri Zagorji.

Sv. Duh.

Zemljepisni del.

Tukaj je župnina, ki šteje 1553 ljudi. Lastne politične občine tukaj ni, ampak vasí te župnine spadajo pod Krško in Raško politično občino. Vsa župnina se razprostira po prijaznih hribih, ki so obraščeni z vinogradi, gozdi, njivami, travniki in s pašniki. Sledeče vasí so v tej župnini: Apnenik (Gorenji in Dolenji), Adro, Jelševce, Smečec, Mali in Veliki Trn, Verhulje, Dolec, Dole, Lomno, Srednji Art, Češnjice, Dolenja in Gorenja Lepa vas, Kalce, Kočno, Žejno, Nova Gora, Pijana Gora. Redne šole v tej občini nimajo, le za silo poučuje orglavec v majhni sobici šolsko mladino. Župljanska cerkev sv. Duha ima podružnice: sv. Andreja v Dolicah, (cerkev je 16. stoletja zidana v gotičnem slogu), sv. Primoža in Felicijana v Lepi vasi, in sv. Vida v Ravnem. Duševno in materijelno blagostanje ljudstva je kljubu temu, da je zemlja rodovitna in dobra, v obče nepopoljno. Vzrokov temu je mnogo in raznovrstnih.

Zgodovinski del.

Župnina se je tukaj l. 1793. ustanovila; prej je spadal sv. Duh k Raki. Tukaj je bil župnik Žakelj — Ledinski — znamenit pesnik in pisatelj slovenski. Umrl je tukaj 26. aprila 1868. l.

(Dalje prihodnjič.)